

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 15 (4)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1 aprila 1933.

PATENTNI SPIS BR. 9895

Typograph G. m. b. H., Berlin, Nemačka.

Stroj za slaganje matrica i lijevanje redaka sa gore i dolje namjestivom tipkaćom daskom.
Prijava od 19 maja 1932. Važi od 1 septembra 1932.

Traženo pravo prvenstva od 29 oktobra 1931 (Nemačka).

Pronalazak se odnosi na poboljšanje kod strojeva za slaganje matrica i lijevanje redaka, kod kojih se udarom na tipke, smještene na tipkaćoj dasci, pomoću proizvoljnih prenosnih udova u magazinu smještene matrice izdignu, a sastoji se u tom, da je tipkaća daska, koju dvori slagar, namjestiva prema gore i dolje.

Kod do sada građenih strojeva za slaganje matrica i lijevanje redaka uvijek je tipkaća daska čvrsto spojena sa okvirom stroja. Ovaj se ali čvrsti spoj tipkaće daske često osjeća kao manjak, a naročito veliki nedostatak, da je slagar uslijed toga što je tipkaća daska čvrsto smještena u stanovitaj visini, prisiljen, da za cijeloga radnoga vremena stroj ili stoječki ili obično neudobno sjedeći dvori. Ako pomoću naročitih sjedala doduše može tipke udobno dvoriti, to mu je većinom manje lahko, da pregleda složeni redak ili da dvori ostale poluge i uređaje stroja. Ispomagalo se je do sada najrazličitijim vrstima naročito konstruiranih namjestivih sjedala ili se je gradio stroj sa vrlo nisko smještenom i zato samo za sjedeći rad prikladnom tipkaćom daskom. I ovi ali uređaji ne mogu da zadovoljavaju, jer su tjelesne konstitucije često izmjenice na istom stroju radjećih slagara jednako različite kao i njihove navike. Ukazala se je stoga već ovdavna potreba, da se stvore uređaji, koji dopuštaju svakom slagaru, da radi spriječenja umora u stanovitim razdobljima uz obdržavanje svih prednosti i udobnosti

kod dvorenja stroja, radi po volji izmjenice sjedeći ili stojeći.

Svrha je ovoga pronalaska, da ukloni nedostatke, koji su se radi pomanjkanja shodnih uređaja u stručnim krugovima osjećali još do najnovijeg vremena. To se postizava tim, da je tipkaća daska namjestiva gore i dolje, pa uslijed toga dopuštava slagaru, da visinu tipkaće daske namjesti kako najbolje odgovara njegovoj udobnosti u navici, tako da uz jednake prednosti može raditi po volji sad sjedeći, sad stojeći. Budući da se s tim smanjuje mogućnost umaranja kod slagara, povećava se naravno njegova djelatna sposobnost, pa je prema pronalasku uređaj udešen tako, da slagar može uz najmanji gubitak vremena namještanje tipkaće daske prema gore i dolje sam udesiti.

Na nacrtu prikazan je pronalazak primjerično i shematski.

U nižem i višem položaju nacrtana tipkaća daska 1, pomično je pričvršćena za na okviru stroja nalazeću se provodnu letvu 2, pomoću provodnog stalka 3, slično, kao na pr. radni stolovi na strojevima za vrtanje i freziranje. Ovaj provodni stalak 3 zahvaća primjerice sa provodom u obliku lastinog repa okolo odgovarajuće klizne staze letve 2. Sa provodnim stalkom 3 čvrsto je spojena matica 4, koja sjedi na vijčanom vretenu 5, okretno smještenom u okviru stroja. Na gornjem kraju vijčanog vretena 5 pričvršćen je stožnik 6, čiji zubi zahvaćaju u zubce stožnika 7. Stožnik 7 sjedi čvrsto na također u okviru

stroja okretljivo smještenoj osovini 8, na čijem je prednjem slobodnom kraju ručica 9 čvrsto ili skidavo smještena. Slagar može bez daljnega dvoriti ručicu 9. Okretanjem ručice 9 u jednom ili drugom smjeru okreće se vijčano vreteno 5 preko stožnika 7 i 6 tako, da matica 4 mora da učini gibanje u okomitom smjeru duž vijčanog vretena 5. Matica 4 u takovom je ali spoju sa stalkom 3, da kod svojega duž vijčanog vretena 5 uvijek ponese sa sobom prema gore i dolje stalak 3, pa naravno i s ovim čvrsto spojenu tipkaću dasku 1.

Namjestivost tipkaće daske 1 prema gore i dolje daje se ali postići i pomoću drugih proizvoljnih tehničkih pomagala, a da se time ne prede preko okvira pronalaska.

Da i kraj ovoga uređaja tipkaće daske 1 za namještanje gore i dolje izgradnja slagачih strojeva ne bude zamršenija, shodno je, da se primjerice kod strojeva za slaganje matrica i ljevanje redaka sa na žicama vođenim matricama, upotrijebe mjesto do sada za spajanje tipki 10 sa uređajima za izdizanje matrica (nijesu nacrtani) upotrebljenih žica, zglobnih poluga, kolutnica i sl. druga sredstva za prenos gibanja. Kao takova sredstva dolaze primjerice u obzir električni kontakti i dovodne žice 11 k sa elektromagnetima spojenim ili elektromagnetskim uređajima za izdizanje matrica, ili i Bowdenkabeli 11, čime se preglednost uređaja još povećava.

Prema tomu su pomoću tipkaće daske, namjestive prema gore i dolje, jednostavnim načinom uklonjeni spomenuti nedostaci, koji su spojeni sa čvrstim namještanjem tipkaće daske.

Patentni zahtjev:

1. Stroj za slaganje matrica i ljevanje redaka, kod kojega se udaranjem na tipke,

smještene na tipkaćoj dasci, izdižu matrice, naznačen tim, da je tipkaća daska (1), uporabom proizvoljnih sredstava, sl.čno kao kod radnih stolova na strojevima za vrtnje ili frezanje, smještena namjestivo prema gore i dolje, pa su za tu svrhu tipke (10) pomoću popustnih od položaja tipkaće daske (1) nezavisnih prenosnih sredstava spojene sa uređajima za izdizanje matrica.

2. Stroj za slaganje matrica i ljevanje redaka prema zahtjevu 1, naznačen time, da su tipke (10) pomoću t. zv. Bowdenkabela (11) spojene sa uređajima za izdizanje matrica.

3. Stroj za slaganje matrica i ljevanje redaka prema zahtjevu 1, naznačen tim, da su tipke (10) preko odgovarajućih električnih kontakta i dovoda (11) spojene sa elektromagnetskim ili po elektromagnetima dvorenim uređajima za izdizanje matrica.

4. Stroj za slaganje matrica i ljevanje redaka prema zahtjevu 1—3, naznačen tim, da je na stalku (3), provodenom primjerice pomoću letava u obliku lastinog repa uz provodnu stazu (2), pričvršćenu na okviru stroja, koji nosi tipkaću dasku (1) namještena matica (4), čiji je narez u zahvatu sa na okviru stroja okretljivo smještenim vijčanim vretenom (5).

5. Stroj za slaganje matrica i ljevanje redaka, prema zahtjevu 1—4, naznačen tim, da je na slobodnom kraju vijčanog vretena (5), pričvršćen stožnik (6), čiji su zubci u zahvatu sa zubcima drugog stožnika (7), koji je čvrsto smješten na također na okviru stroja okretljivo smještenoj osovini (8), koja nosi ručicu (9).

